

Utjämnig

Material för unga och unga vuxna

FINSKA 1859
MISSIONSSÄLLSKAPET

Elías Pasanen

Utjämnig

Tillsammans gör vi gott!

Allmänt

Materialpaketet vänder sig till mellanstadie- och gymnasieelever samt unga och unga vuxna i församlingarnas verksamhet. Materialets teman kan behandlas i samband med Utjämningsdagen eller FN:s internationella fredsdag.

Mål: Att väcka engagemang, inspirera och ge information

Avsikten är att eleven:

- kommer till insikt om orsakerna till fattigdom och/eller konflikter
- förstår hur fattigdom/konflikter påverkar den enskilda individen, samhället och hela världen
- blir medveten om hur alla kan vara med och arbeta för en mer jämlik värld
- bekantar sig med hur Finska Missions­sällskapet arbetar för att minska fattigdom och motverka konflikter
- uppmuntras att fundera på sin plats i världen och till globalt ansvar

Materialet har sammanställts av:

Kirsi Erkama, Camilla Skrifvars-Koskinen, Piritta Pitkämäki-Ihatsu, Malena Björkgren och Menni Nousiainen

Utjämnning: Material **A**

Arbete kring frågor som rör fred och rättvisa

FINSKA 1859
MISSIONSSÄLLSKAPET

Elias Pasanen

Utjämnning

Tillsammans gör vi gott!

A) Arbete kring frågor som rör fred och rättvisa

Övning: Gränsen (10 min.)

från materialet *Salaams-vänners-manual-för-att-hålla-workshop.pdf* (krf.se)

Syfte

Att testa att hantera en konflikt. Att förstå hur lätt konflikter kan bli våldsamma. Många gånger försöker vi tvinga varandra och då använder vi våld, fysiskt eller psykiskt, för att påverka vår motståndare. Vi ser inte att det kan finnas samarbetsvägar att ta där ingen av parterna behöver förlora. Det viktigaste för att lösa en konflikt är att kunna samarbeta och att erkänna, acceptera och respektera varandra.

OBS! Berätta inte om syftet och att det finns en vinna-vinna-lösning förrän efter att ni genomfört övningen med deltagarna.

Förberedelse och instruktion för genomförande

Ställ upp alla elever i två rader, parvis två och två med ansiktet mot varandra med cirka en meters avstånd, som om de stod mitt emot varandra med en gräns mellan sig. Uppmana eleverna att räkna varandra händerna. Därefter talar du om för dem att det nu är varje elevs uppgift att försöka få över den andre eleven på sin sida av "gränsen".

Ge tydliga instruktioner: få över den andre eleven på din sida av "gränsen" och var noga med att säga 1,2,3 eller klara färdiga gå, när de ska börja, så det blir tävlingsinriktat. Iaktta vad som händer under en minut. Många kommer att försöka dra över varandra med våld. Andra kanske övertalar den andre att komma över medan några kanske lyckas lösa uppgiften för båda – genom att helt sonika byta sida.

Om ingen resonerade eller "kom på lösningen" gör då övningen en gång till och uppmana deltagarna att inte ha lika bråttom som förra gången.

Diskussion

Följdfrågor:

Hur många kände att ni vann, upp med en hand?

Hur många kände att ni förlorade?

Vad hade ni för strategier?

Här kan allt möjligt få komma upp som exempelvis: att ha rejäla skor, ingen handsvett, kompisen hjälpte till att dra osv. Konstatera sedan att de flesta antagligen använde våld.

Efter andra omgången brukar några par ha kommit på vinna-vinna-lösningen (att helt enkelt byta plats). Om inte, får du avslöja den.

Prata om lösningen – låt också kritikerna komma fram. Motargument ifall någon påstår att den ena parten förlorar i lösningen kan vara: "det är ju ditt hus även om du inte är hemma"...

Berätta gärna om en person som var med och gjorde denna övning valde att dansa runt gränsen med sin motpart som ett sätt att hitta en kreativ lösning på problemet.

Summera tillsammans

Vad hände?

Hur kändes det?

Varför agerar man som man gör?

Vad är det som leder till konflikter i ett större perspektiv?

Kan man dra paralleller?

Hur ska vi hantera konflikter tycker du?

Vad är skillnaden mellan att tävla och samarbeta?

Understryk att det inte finns en så kallad vinna-vinna-lösning i alla konflikter. Men det händer också att man inte upptäcker lösningar som kunde vara bra för båda parterna i en konflikt eftersom man lätt drabbas av ett slags tunnelseende.

Varför gjorde vi övningen?

Syftet med denna övning var att:

- hitta metoder "utanför" boxen för att kunna hantera konflikten genom vinna-vinna-lösningar.
- visa att man måste vara mer kreativ om man vill lösa konflikter utan våld.
- testa på hur lätt en konflikt blir våldsam och tävlingsinriktad.

Värderingsövning:

Här hittar man mera material som man vid behov kan använda kring fredsfrågor, t ex värderingsövningarna ur materialet "Icke-våld & konflikthantering" (s. 102-103) [TITTA HÄR](#)

I slutet av lektionen kan ni bekanta er med Finska Missionssällskapets Utjämningskampanj och berätta om Missionssällskapets fredsarbete som bedrivs i olika delar av världen. Eleverna kan också bjudas in till församlingens Utjämningsevenemang, om sådana ordnas.

Utjämnig: Material

Filmkväll

FINSKA¹⁸⁵⁹
MISSIONSSÄLLSKAPET

Utjämnig

Tillsammans gör vi gott!

B) Filmkväll

Ordna en filmkväll. Under kvällen kan ni sälja biobiljetter eller biogodis och -snacks till förmån för Utjämningsen. Efter filmen kan ni ordna en diskussion med utgångspunkt i filmens teman.

Skapelsens väktare-filmen: [TITTA HÄR](#) »

På webben finns material för att presentera filmen. Observera att även om filmen är tillåten för alla, innehåller den ändå starka scener.

Diskussion om klimaträttvisa baserad på filmen Skapelsens väktare

Omedelbara reaktioner:

Vad var det som berörde dig mest? Vilka tankar väckte filmen? Vad gjorde dig förtjust? Vad gjorde dig arg? Byt tankar med någon i närheten.

De tre diskussionsfrågorna nedan kan avhandlas på flera olika sätt.

- a)** Frågorna kan diskuteras i tur och ordning antingen direkt med hela gruppen eller först i mindre grupper, varefter diskussionen fortsätter i hela gruppen.
- b)** Deltagarna kan välja en fråga att diskutera i en mindre grupp. Diskussionen i smågrupperna presenteras sedan för hela gruppen, varefter diskussionen fortsätter med hela gruppen.
- c)** Frågorna kan granskas med hjälp av OpenCafe-metoden. Det finns då tre ”bord” i utrymmet, som vart och ett behandlar en fråga. Vid varje bord finns det en person som fungerar som ”värd” för konversationen. Deltagarna kan röra sig fritt i utrymmet och byta bord och sällskap som de vill. Värdarna skriver ner samtalen och redogör för kommentarerna för hela gruppen. Därefter kan diskussionen fortsätta med hela gruppen om varje ämne.

Frågor

1. Mänskliga rättigheter och gränser

- Äger människan jorden? Har människan rätt att använda naturen för sina egna behov? I vilken utsträckning? Hur tycker du att filmen skildrade folkgruppens förhållande till naturen?

Till instruktören: Ledaren kan styra diskussionen till reflektioner kring de olika formuleringarna i Bibelns skapelseberättelse om att lägga jorden under sig samt att bruka och vårda jorden. Ledaren kan även styra diskussionen till funderingar utgående från filmens titel, Skapelsens väktare.

2. Västländernas ansvar

- Västvärlden, som är mest skyldig till klimatförändringens uppkomst, lider fortfarande förhållandevis lite av klimatförändringens effekter. Utvecklingsländerna däremot känner redan av klimatförändringen i hög grad, även om de inte är skyldiga till det hela.

Bakgrunden till frågan: Folkgrupperna fick kämpa om de alltmer knappa naturresurserna i ett område som en gång varit som ett paradys. Det kan givetvis finnas många orsaker till detta, såsom befolkningstillväxt och boskapsökning. Men klimatförändringen kan också ha ökat torkan i området. De knappa resurserna orsakade konflikter mellan folket i regionen.

Tips till instruktören: Utsläppsminskningar i norr, Hållbara energilösningar överallt (inklusive den globala södern) med stöd av länderna i norr (enligt den största förorenaren betalar-principen), Stöd till samhällen i söder som måste anpassa sig till klimatförändringen.

Här kan du också fundera över ditt eget ansvar och dina egna handlingar och möjligheter att påverka. Att minska flygandet, äta vegetariskt, stöda klimatarbetet genom olika organisationer, forska och utbildade andra i frågan...

3. Ett rättvist klimatarbete

- Folkgrupperna hade drivits bort från det område som de tidigare fått använda. Ett naturskyddsområde hade inrättats på platsen. Folken kände sig kränkta av detta och försökte därför till exempel tjuvjaga djur i naturreservatet. Vad kunde ha gjorts annorlunda så att konflikten kunde ha undvikits?

Till instruktören: Också klimatarbete kan utföras oetiskt. Strävanden att lösa såväl klimatkrisen som miljökrisen bör alltid bygga på respekt för de mänskliga rättigheterna. Lösningarna bör inte skapa nya problem eller överföra dem från ett område till ett annat. Det lokala kunnandets roll är central. Att säkra samhällets försörjning är en nyckelfaktor, att skapa biståndsberoende är inte bra. Även minoritetsgrupper i den mest utsatta positionen (kvinnor, barn, äldre, funktionshindrade) bör beaktas när beslut fattas.

Finska Missionssällskapet bedriver klimatarbete på olika håll i världen, alltid tillsammans med lokalbefolkningen, inte mot dem.

Bekanta dig med Finska Missionssällskapets klimatarbete genom att se följande video från Tanzania:

[TITTA HÄR »](#)

eller

Hur klimatförändringar påverkar utvecklingsländer: [TITTA HÄR »](#)

Via Finska Missionssällskapets Utjämningsinsamling stöder du en mer klimaträttvis värld.

Läs mer: [HÄR »](#)

Utgämning. Att göra världen (klimat-)rättvisare, ljusare och bättre...

Utjämnig: Material ©

Workshopkväll i församlingen

FINSKA 1859
MISSIONSSÄLLSKAPET

Lilli Niemelä

Utjämnig

Tillsammans gör vi gott!

C) Workshopkväll i församlingen

Workshopkvällen kunde ordnas som en träff i exempelvis församlingshemmet under Utjämningsveckan. I workshoppen kunde man konkretisera frågor och teman kring Utjämning och rättvisa, till exempel:

1. Matsvinn och matsäkerhet: Samlas och gör mat tillsammans av produkter vars bäst före-datum närmar sig (butikernas röda-lappar-produkter) --> Ett fint sätt att aktualisera och motverka matsvinn!
2. En träff där man odlar något tillsammans: Förså grönsaker under våren, starta odlingslådor som man gemensamt sköter om, eller något annat som passar din församling --> Sälj senare produkterna eller använd dem i mat och bakverk som säljs och donera inkomsterna till Utjämningskampanjen.
3. Ett fredscafé: Samla grupper som kanske inte umgås så mycket annars till ett gemensamt café och gör något roligt tillsammans. --> Gemenskap motverkar schismer och konflikter.

Utjämnig: Material Tillsammans i världen

FINSKA 1859
MISSIONSSÄLLSKAPET

Utjämnig

Tillsammans gör vi gott!

D) Tillsammans i världen - Finska Missionssällskapet

(finskamissionssallskapet.fi)

Tillsammans i världen (TiV) är en utställning i stort spelformat för konfirmander och ungdomar från högstadieåldern och uppåt. Tillsammans i världen består av en utställningsdel och ett spel där ungdomarna får representera olika världsdelar och fungera som sakkunniga inom olika områden. I slutet av spelet hjälps världsdelarna sedan åt att bygga upp en idealvärld. Mera information hittas [HÄR](#)

Spelet kan beställas från Finska Missionssällskapet till postkostnadspris. Det kunde byggas upp till exempel i en gymnastiksal eller i ett församlingshem dit skolklasser kan bjudas in. Spelet räcker ca 50 minuter, men det är bra att reservera en dubbellektion för att få möjlighet att gå djupare in på temat. **Obs!** Spelet kräver en del personalresurser: Det behövs 3 personer som hjälper till under spelets gång, en av dem är huvudansvarig för spelandet. En av koordinatörerna vid Missionssällskapets svenska service kan vid behov komma och introducera och instruera personalen.

För mera information:

info@finskamissionssallskapet.fi

